

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η

Η έκρηξη και η εξέλιξη της Γαλλικής επανάστασης

Η κατάσταση της γαλλικής κοινωνίας του 18ου αιώνα πριν την επανάσταση :

- Στη γαλλική κοινωνία του 18ου αιώνα υπήρχαν **3 τάξεις**:
  - ο **ανώτερος κλήρος** (0,5%)
  - οι **ευγενείς** (1,5%)
  - και η **Τρίτη τάξη** (98%) που αποτελούνταν από αστούς, εργάτες και αγρότες
- Οι 2 πρώτες τάξεις είχαν **μόνο προνόμια**, ενώ η Τρίτη είχε **μόνο υποχρεώσεις**.

Η κατάσταση αυτή γεννά δυσαρέσκεια στην 3η τάξη:

στην **αστική τάξη**, η οποία αν και δεσπόζει στην οικονομία είναι αποκλεισμένη από τη λήψη πολιτικών αποφάσεων

και στα **χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα**, των οποίων οι συνθήκες ζωής επιδεινώνονται συνεχώς.

Αίτια της Γαλλικής Επανάστασης :

- Η Τρίτη Τάξη πλήρωνε το σύνολο των **φόρων** και ήταν **αποκλεισμένη** από την λήψη πολιτικών αποφάσεων.
- Οι 2 πρώτες τάξεις είχαν μόνο προνόμια και δεν φορολογούνταν
- Οικονομική κρίση και σπατάλη της Αυλής
- Η πείνα του 1788-89 συνέπεια του φοβερού χειμώνα

Γεγονότα της Γαλλικής Επανάστασης

- **5 Μαΐου 1789:** Εξαιτίας των προβλημάτων που προκάλεσε η πείνα του 1788-89, ο **Λουδοβίκος ΙΣΤ'** συγκάλεσε **συνέλευση των τριών τάξεων** για να τους ανακοινώσει την επιβολή νέων φόρων, ενώ αρνείται οποιαδήποτε μεταρρύθμιση
- Οι εκπρόσωποι της τρίτης τάξης αντιδρούν, αυτοανακηρύσσονται σε **εθνοσυνέλευση** με το επιχείρημα ότι εκπροσωπούν το 98% του γαλλικού λαού
- Ο βασιλιάς αρνείται να τους αναγνωρίσει και διατάζει να κλείσει η αίθουσα όπου συνεδριάζουν οι τάξεις
- **20 Ιουνίου 1789:** Οι εκπρόσωποι της τρίτης τάξης αντιδρούν, **συγκεντρώνονται** στην αίθουσα του σφαιριστηρίου και δίνοντας τον «**όρκο του σφαιριστηρίου**» απαιτούν Σύνταγμα
- **9 Ιουλίου 1789:** Οι αντιπρόσωποι της 3ης τάξης ανακηρύσσουν **Συντακτική Συνέλευση** με σκοπό να δώσει στη Γαλλία σύνταγμα
- Η υποχώρηση του βασιλιά, ωστόσο, ήταν μια κίνηση τακτικής, καθώς την ίδια στιγμή συγκεντρώνει στρατό για να διαλύσει την εθνοσυνέλευση
- Όταν έγιναν γνωστές οι προθέσεις του βασιλιά, οργισμένοι πολίτες οπλίστηκαν για να υπερασπιστούν την Εθνοσυνέλευση
- **14 Ιουλίου 1789:** Ο λαός ωθείται σε εξέγερση και καταλαμβάνει τη **Βαστίλη** (τόπο φυλάκισης και βασανιστηρίων για πολιτικούς κρατούμενους, μισητό σύμβολο της απολυταρχίας)
- **26 Αυγούστου 1789:** Η **Συντακτική Συνέλευση** ψήφισε τη «**Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη**» που κατήγγησε όλα τα προνόμια των ευγενών
- **5 Οκτωβρίου 1789:** Ο επαναστατημένος λαός καταλαμβάνει τα ανάκτορα των Βερσαλλιών και ο βασιλιάς αναγκάζεται να αποδεχθεί τις αποφάσεις της Συντακτικής

Πολίτευμα: Συνταγματική μοναρχία

- Το έθνος κυρίαρχο
- Νομοθετικό σώμα η βουλή
- Δικαίωμα ψήφου μόνο όσοι κατείχαν περιουσία και πλήρωναν φόρους
- Εκτελεστική εξουσία: βασιλιάς + 6 υπουργοί
- Δικαστική εξουσία: αφαιρέθηκε από το βασιλιά και κηρύχθηκε ανεξάρτητη
- Εθνικοποίηση της περιουσίας του κλήρου
- Κατάργηση των συντεχνιών- απαγόρευση απεργιών

Ραγδαίες εξελίξεις μετά τις εκλογές του 1791

- Αναγνώριση πολιτικών δικαιωμάτων σε όλους τους άνδρες (καθολική ψηφοφορία)
- Δήμευση των περιουσιών των αριστοκρατών που είχαν διαφύγει στο εξωτερικό
- Θέσπιση διαχωρισμού εκκλησίας – κράτους
- Κήρυξη της πατρίδας σε κατάσταση κινδύνου
- Νίκη κατά των Πρώσων/ διάσωση της επανάστασης την τελευταία στιγμή

Η δεύτερη φάση της γαλλικής επανάστασης
Σεπτέμβριος 1792- Ιούλιος 1794

- Κατάργηση της μοναρχίας / **21-9-1792**
- Εγκαθίδρυση (για πρώτη φορά στην Ευρώπη) **αβασιλευτής δημοκρατίας**
- Ο βασιλιάς και η βασίλισσα καταδικάστηκαν και αποκεφαλίστηκαν

- Δημιουργία επαναστατικής κυβέρνησης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εχθροί της επανάστασης τόσο **στο εσωτερικό** (εξεγέρσεις ιδίως των ασθενέστερων κοινωνικά στρωμάτων , καθώς η οικονομική κατάσταση επιδεινωνόταν), όσο και **στο εξωτερικό** (πολλά ευρωπαϊκά κράτη συσπειρώνονται εναντίον της Γαλλίας)

➤ Με επικεφαλής το **Ροβεσπιέρο**, η επαναστατική κυβέρνηση προχωρά:

- Σε αναδιοργάνωση του στρατού,
  - Στην εκτέλεση 40.000 περίπου ανθρώπων (**Περίοδος Τρομοκρατίας**),
  - Σε κατάργηση της χριστιανικής θρησκείας και θέσπιση της λατρείας του Ανώτατου Όντος
  - Σε μια νέα αλλαγή του ημερολογίου.
  - Βελτίωση στο βιοτικό επίπεδο των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων.
- Τα ακραία μέτρα προκάλεσαν αντιδράσεις. Ο Ροβεσπιέρος βρέθηκε στο στόχαστρο και τελικά η Συμβατική αποφάσισε να τον εκτελέσει μαζί με 20 συνεργάτες του (28 Ιουλίου 1794).